

Onko meillä varaa lapsiin ja kouluun?

Valtionvarainministeriön virkamiehet ovat lähteneet hakemaan säästöjä kalliina ja tehottomana pitämästään koulutusjärjestelmästä. Suomella ei kuulemma ole enää varaa nykyisenlaiseen kouluverkkoon. Kansliapäällikkö Raimo Sailas paheksuu sitä, että opintojen parissa lörvaillaan aivan liian kauan. Sailas puhuu ikään kuin opiskelijat siirtyisivät opintotukijärjestelmän piiristä suoraan kansaneläkkeelle ja työura jäisi tekemättä.

Lieneekö valtionvarainministeriö tutustunut kansainvälisiin koulutusvertailuihin? Vielä 1990-luvun alussa Suomi oli kärkimaita, kun mitattiin bruttokansantuotteesta koulutukseen sijoitettua osuutta. Nyt on pudottu OECD-maiden keskikastin alapuolelle. Ja edelleen pitäisi säästää? Edellisellä vuosikymmenellä Suomen koulutusjärjestelmä kykeni tuottamaan työvoimaa, jonka innovaatioiden turvin maa kiskottiin ylöslamasta. Kukaan ei valittanut silloin koulutusjärjestelmän kalleutta, koska koulutuksen ymmärrettiin olevan investointi, eikä pelkätään kustannus.

Suomalaiset koululaiset ja opiskelijat ovat menestyneet erinomaisesti erilaisissa kansainvälisissä vertailuissa. Tulokset on saatu aikaan kustannustehokkaalla järjestelmällä, näin uskallan väittää. Suomen kouluverkkoa on harvennettu viimeisen vuosikymmenen aikana kovalla kädellä. Jokin kohtuus on kuitenkin oltava, kun mietitään, kuinka pitkiä matkoja pienet lapset laitetaan kulkemaan kouluun. Ei varmasti ole lasten vika, jos he sattuvat syntyään harvaanasutulle seudulle.

En oikein ymmärrä, mikä on tehnyt suomalaisesta yhteiskunnasta lapsivihamielisen. Nuorten äitien syyllistäminen päivähoitojärjestelmän käyttämisestä lastensa varastona on uskomatonta. Erilaiset äitiryhmät usutetaan toistensa tukkaan kiinni tais-telemaan siitä, keiden lapsilla on oikeus

päivähoitoon ja millä perusteilla. Arvon talousnerot voisivat pohtia sitä, mitä tapahtuisi, jos kaikki äidit toteuttaisivat unelmansa ja jäisivät hoitamaan pilttejään kotiin. Päivähoidosta säästyisi kyllä pitkä sentti, mutta...

Joku lukija voi ihmetellä sitä, miksi edellä mainittuja asioita käsitellään Kleion pääkirjoituksessa. Teen sen useammastakin syystä. Historian opettajat ovat tottuneet tarkastelemaan asioita pitkällä aikaperspektiivillä. Meillä oli varaa luoda 1860-luvulla kansakoulujärjestelmä ja säätää yleinen oppivelvollisuus 1920-luvulla. Jos asiaa olisi noina aikoina tarkasteltu millä tahansa talouden mittarilla, meillä ei olisi ollut varaa moiseen. 1900-luvun taloudellinen menestys, jota voidaan pitää ainutlaatuisena jopa maailmanlaajuisesti, luotiin kuitenkin pitkälti koulutukseen satsaamalla. Koulutus on yksi pienen kansakunnan tärkeimmistä menestystekijöistä. Tämä on ymmärretty myös muualla. Siitä todisteena on jatkuva vierailijoiden virta suomalaisissa kouluissa. Meille vaan voi käydä hullusti, jos jäämme tuleen makaamaan, ja päättämme koulutusjärjestelmämme rappeutumaan.

Historian opetuksen ohella huolehdimme yhteiskuntaopin opetuksesta. Sailaksen ei tarvitse olla huolissaan nuorten motiiveista hakeutua mahdollisimman nopeasti työelämään. Kyllä me pidämme huolta siitä, että nuoret tietävät heiltä vaadittavan vähintään 40 vuoden työuraa ennen kuin täysi työeläke alkaa juosta. Eri asia on sitten, millaista esimerkkiä työmoraalin suhteen yhteiskunnan eliitti näyttää nuorisolle järjestäessään omia eläkeasioitaan.

Kunnallisvaalit lähestyvät ja niitä käsitellään myös opetuksessa. Päivähoidon ja koulutuksen kannalta tärkeimmät päätökset tehdään kunnan tasolla. Viekkä tämä keskustelu luokkahuoneisiinne ja vaalipa-

neeleihinne. Oppilailla on oikeus tietää, mitä mieltä tulevat päättäjät ovat koulutuksesta ja siihen panostamisesta. Kansanvaltaisessa järjestelmässä resurssien ohjaamispäätökset kuuluvat edelleen poliittisille päät-

täjille, onneksi.

HARRI RINTA-AHO
puheenjohtaja

Förbundsnytt

Så har ett nytt läsår åter kört igång. För många av oss som jobbar på gymnasiet präglas året av läroplansarbetet, som säkert är i slutskedet i de flesta skolor. Ämnesrealen och uppspjälkningen av vårt ämne till två separata kräver en hel del nytänkande och nya strategier. Speciellt ämnet samhällslära med två obligatoriska kurser och två riksomfattande fördjupande utgör en utmaning redan innan vi ens kommit igång med arbetet i klassrummen. I vilket skede skall vi rekommendera eleverna att gå den första kursen i samhällslära, för att vi ska kunna hävda oss i konkurrensen med andra ämnen och övertyga eleverna om att just ämnesrealen i samhällslära är värd att satsa på? Hur skall en obligatorisk kurs i nationalekonomi förverkligas, när vi nu har alla elever på kursen, istället för som tidigare de som frivilligt valt den. Att skriva läroplanen för kursen bereder oss inga svårigheter – men att ”implementera” den i realiteten kan bereda ett visst arbete...

Många har diskuterat och lite oroat sig för den nya fördjupade kursen i Europakunskap. Material i ämnet finns i överflöd, men hur kursen ska förverkligas i praktiken diskuteras livligt bl.a. på förbundets egen kurs i Helsingfors i juni. Deltagarna där presenterade olika modeller under konkreta workshopar.

Åtminstone för min egen del kunde jag än en gång notera den direkta konkreta nyttan med att delta i förbundets sommarkurser.

Lika givande var för övrigt också förbundets kurs i augusti i Tammerfors, under vilken vi bl.a. på ort och ställe fick uppleva slagplatserna från kriget 1918. Synd bara att inte fler svenskspråkiga kolleger hade tillfället att delta.

Betydligt bättre var deltagandet i den svenskspråkiga EU-kurs som Europainformationen i samarbete med förbundet ordnade i Borgå i mitten av september. Ett tjugotal kolleger fick sig då till livs en uppdatering av sin EU-kunskap av framstående auktoriteter.

Det svenskspråkiga realprovshäftet, som förbundet säljer, håller på att uppdateras och en förnyad version med uppdaterade frågor och bedömningskriterier finns kanske redan tillgänglig när detta nummer av Kleio utkommer. Säljs som tidigare från förbundets kansli.

Väl mött på förbundets årsmöte, i samband med höstdagen i Helsingfors!

STURE